

**RADA
UNII EUROPEJSKIEJ**

Bruksela, 19 maja 2005 r.

**8842/1/05
REV 1**

LIMITE

COPEN	89
EJN	32
EUROJUST	32
CATS	27

NOTA

Od: Prezydencja

Do: Coreper/Rada

Nr poprz. dok.: 6815/05 COPEN 42 + ADD 1; 7751/05 COPEN 65 EJN 22 EUROJUST 22 +
ADD 1 + ADD 2 REV 1 + 8569/05 COPEN 82 EJN 27 EUROJUST 27 CATS 26

Dotyczy: Debata służąca określeniu kierunków politycznych na temat zagadnień wynikłych ze sprawozdania Komisji z dnia 23 lutego 2005 r. na podstawie jej oceny europejskiego nakazu aresztowania oraz procedur wydawania osób między Państwami Członkowskimi, a także na temat odpowiedzi Państw Członkowskich w tej kwestii.

1. Na posiedzeniu w dniu 24 lutego przeprowadzono debatę służącą określeniu kierunków politycznych w kwestii dalszego postępowania w kontekście sprawozdań Komisji na temat przejścia przez Państwa Członkowskie instrumentów przyjętych na podstawie tytułu VI Traktatu o Unii Europejskiej. Skonstatowano, że sprawozdania o większym znaczeniu politycznym (co do których decyzje podejmowane są indywidualnie) powinno się poddawać Radzie pod polityczne dyskusje.
2. Niniejszy dokument jest pierwszą odpowiedzią na wniosek Rady o przedstawianie zagadnień do rozważenia tą drogą. Podaje on szereg politycznie istotnych kwestii wynikłych, jak stwierdzono, z oceny kroków prawodawczych podjętych przez Państwa Członkowskie w związku z transpozycją decyzji ramowej o europejskim nakazie aresztowania oraz związanymi z tą oceną debatami.

3. Sprawozdanie Komisji potwierdza powszechne przekonanie, że realizacja tego pierwszego instrumentu wzajemnego uznawania w praktyce okazała się sukcesem. W sprawozdaniu przytacza się jako przykład, że średni czas wydawania osób uległ skróceniu z 9 miesięcy w ramach poprzedniego systemu ekstradycji do jedynie 43 dni obecnie (i jedynie średnio 13 dni w przypadkach, w których udzielono zgody na wydanie), przy jednoczesnym poszanowaniu podstawowych praw oskarżonej osoby. Wielka waga tego instrumentu dla wymiaru sprawiedliwości oraz dla ofiar przestępstw w ogóle zostanie z pewnością doceniona. Komisja zwróciła także uwagę, że na czas opublikowania sprawozdania wydano ponad 2600 nakazów, co dowodzi, że jest to instrument o dużym znaczeniu praktycznym.
4. Wszystkie Państwa Członkowskie przejęły decyzję ramową o europejskim nakazie aresztowania, a na późniejszym etapie proponowane jest przedłożenie dodatkowego sprawozdania na temat najnowszych transpozycji w tym zakresie.
5. Pomimo tego sukcesu ministrowie mogą wyrazić wolę dyskusji nad kwestiami poruszonymi przez Komisję w sprawozdaniu, tak by udzielić politycznej odpowiedzi i uruchomić proces wspólnej refleksji nad pewnymi zagadnieniami.

A. Dodatkowe powody odmowy umotywowanej prawami podstawowymi

- Ustalenia Komisji: Transpozycja prawodawstwa w związku z art. 1 ust. 3 (prawa podstawowe i podstawowe zasady prawa) oraz motywami 12 i 13 (dyskryminacja) różni się treścią. Kilka Państw Członkowskich uznało, że zasady te (zapisane w każdym razie w art. 6 TUE) istnieją niezależnie od decyzji ramowej i nie trzeba się na nie powoływać szczególnym wskazaniem. Inne Państwa Członkowskie przeniosły w całości lub częściowo art. 1, ust. 3 lub motyw 12 i 13 lub odniosły się do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka.

- Odpowiedzi Państw Członkowskich: Niektóre Państwa Członkowskie są zdania, że skoro należy postrzegać art. 1.3 jako podstawę odmowy umotywowanej zapisanymi prawami podstawowymi, to transpozycja tych praw nie może być niezgodna z decyzją ramową. Inne zauważyły, że motywy nie mogą być powoływane przez władze sądownicze do kontroli decyzji ramowej przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu nakazu aresztowania i stąd też były zdania, że transpozycja motywów byłaby celowa.
- Punkty, co do których ministrowie mogą wyrazić życzenie debaty służącej określeniu kierunków politycznych

Uznając, że Państwa Członkowskie oraz organy sądowe mają obowiązek poszanowania praw podstawowych, w obecnej sytuacji można zadać pytanie, czy sposób, w jaki powody odmowy zostały wyrażone w krajowym prawodawstwie, nie przekracza granic decyzji ramowej. O ile oczywistym jest, że sędzia w państwie wykonującym nakaz ma obowiązek odmówienia uznania i wykonania nakazu aresztowania, który na pierwszy rzut oka narusza prawa podstawowe, zamiarem ustawodawcy UE, w oparciu o zasadę wzajemnego zaufania do swoich systemów prawnych, było skupienie kontroli sądowej w państwie wydającym nakaz. W dalszym rzędzie niejednokrotnie wykonywanie decyzji ramowej mogłoby prowadzić w tym punkcie do dyskryminacji osoby aresztowanej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania, w zależności od tego, czy sędzia w państwie wykonującym nakaz ma obowiązek zbadania zgodności europejskiego nakazu aresztowania z prawami podstawowymi, czy też nie ma takiego obowiązku. Poza tym taka kontrola mogłaby stać w sprzeczności z zasadą wzajemnego uznawania.

B. Dodatkowe powody odmowy umotywowanej względami politycznymi

- Ustalenia Komisji: Przy transpozycji wyraźnych obligatoryjnych powodów odmowy określonych w art. 3 dodano dodatkowe uzasadnienia, na podstawie których następuje odmowa przekazania osoby, a mianowicie, gdy: 1) europejski nakaz aresztowania został wydany z powodów politycznych lub 2) po „przekazaniu” przedmiotowa osoba dozna prześladowań z powodów politycznych.

- Odpowiedzi Państw Członkowskich: Zainteresowane Państwa Członkowskie wyraziły opinię, że przeniesione do ich prawodawstwa powody polityczne nie są jako takie równoznaczne z przestępstwem politycznym jako takim; zauważyły one wyraźną różnicę i uznały ten dodatek za konieczny, by objąć nim zagadnienia dyskryminacji politycznej.
- Punkty, co do których ministrowie mogą wyrazić życzenie debaty służącej określeniu kierunków politycznych
Nasuwa się w tym kontekście pytanie, czy powoływanie się na polityczne powody nieuznania wydania europejskiego nakazu aresztowania wykraczałoby poza decyzję ramową.

C. Wyznaczenie Ministerstwa Sprawiedliwości jako organu wykonującego / wydającego nakaz

- Ustalenia Komisji: Implementacja przepisów prawnych nadających organowi państwowemu właściwość organu sądowego (wykonującego lub wydającego) nie stoi co prawda w sprzeczności z przepisami decyzji ramowej ale nie jest zgodna z jej duchem. Artykuł 6 nie miał na celu przeniesienia na ministrów sprawiedliwości i ich urzędników uprawnień do przekazywania. Takie wyznaczenie, chociaż pozostaje w zgodzie z prawem krajowym, nie pozostaje bez wpływu na zasadę, na jakiej opiera się europejski nakaz aresztowania, mianowicie na zasadę bezpośredniego kontaktu między organami sądowymi.
- Odpowiedzi Państw Członkowskich: Niektóre Państwa Członkowskie wyraziły opinię, że takie powołanie, w obliczu ograniczonych środków, jest racjonalnym rozwiązaniem i przyczyni się do sprawnego rozpatrywania wniosków dotyczących europejskiego nakazu aresztowania. Inne Państwa były zdania, że nawet jeśli uprawnienie do takich wyznaczeń jest wyraźnie przewidziane w decyzji ramowej i że, co za tym idzie, jest przeniesiona w sposób poprawny z decyzji ramowej, to nasuwają się pytania w kwestii przejrzystości i że nie jest to adekwatny środek. W sensie praktycznym stwierdzono, że pewne organy centralne przyjęły aktywniejszą rolę w procesie wykonawczym niż tylko ułatwianie przekazywania oraz że występowały o dodatkowe informacje do państwa wydającego nakaz. Inne Państwa Członkowskie stwierdziły, że zgodnie z prawem krajowym ministerstwo sprawiedliwości uznaje się za organ sądowy.

- Punkty, co do których ministrowie mogą wyrazić życzenie debaty służącej określeniu kierunków politycznych

Nasuwa się w tym kontekście pytanie, czy odczuwana obecność filtra rządowego jest zgodna z literą i duchem europejskiego nakazu aresztowania. Europejski nakaz aresztowania został opracowany jako instrument o wyłącznie sądowym charakterze z gwarancjami niezawisłości sądów, a co za tym idzie wolności od wpływów politycznych.

D. Stosowanie „ratione temporis” decyzji ramowej

- Ustalenia Komisji: Pewne Państwa Członkowskie stosują, z naruszeniem decyzji ramowej, przepisy przejściowe. W takich przypadkach stosowano takie przepisy zarówno w funkcji państwa wydającego i wykonującego lub termin nieprzekraczalny 7 sierpnia 2002 r. dla przestępstw, które mają podlegać poprzedniemu systemowi ekstradycji, zastąpiono bardziej restrykcyjną datą 1 listopada 2004 r.
- Odpowiedzi Państw Członkowskich: Państwa Członkowskie, które zastosowały się do przepisów decyzji ramowej uznały, że, (poza nielicznymi dwustronnymi przypadkami) w przypadkach gdy obowiązkowych oświadczeń nie złożono lub złożono je w sposób błędny, nie mają możliwości wykonywania wniosków o ekstradycję od Państw Członkowskich, które nie zastosowały się do decyzji ramowej, ani też nie mogą wydawać wniosków o ekstradycję zamiast europejskiego nakazu aresztowania.
- Punkty, co do których ministrowie mogą wyrazić życzenie debaty służącej określeniu kierunków politycznych
Rada może wyrazić życzenie dyskusji nad kwestią rozwiązania sytuacji, w której przepisy prawne niektórych Państw Członkowskich są niezgodne, a niektóre europejskie nakazy aresztowania lub wnioski o ekstradycję nie mogą być wydawane lub wykonywane.

E. **Inne kwestie**

Spodziewane jest uzupełniające sprawozdanie Komisji obejmujące wszystkie Państwa Członkowskie. Nie wiadomo, jakie praktyczne skutki będą miały kolejne transpozycje. W razie potrzeby Rada powinna wrócić do tych kwestii po przesłaniu do Rady uzupełniającego sprawozdania Komisji .

6. **Propozycje:**

- *Prezydencja jest świadoma, że w procesie transpozycji decyzji ramowej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania Państwa Członkowskie były zmuszone do prowadzenia trudnych wewnętrznych dyskusji, i jest zdania, że Państwom Członkowskim z powodzeniem udało się zrealizować ten pierwszy instrument wzajemnego uznawania. Europejski nakaz aresztowania odniósł bezpośredni i pozytywny skutek dla stworzenia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.*
- *Prezydencja proponuje dlatego, by Rada:*
 - *przyjęła do wiadomości sprawozdanie Komisji i odpowiedzi Państw Członkowskich na nie;*
 - *przedyskutowała pytania zadane w tym dokumencie i określiła swoje polityczne kierunki;*
 - *przyjęła do wiadomości fakt, że może zaistnieć konieczność przedyskutowania wniosków z uzupełniającego sprawozdania Komisji po jego zakończeniu;*
 - *wezwała Komisję do przedstawienia jej najpóźniej do czerwca 2006 r. kolejnego sprawozdania na temat środków podjętych przez Państwa Członkowskie w oparciu o polityczne kierunki Rady w celu poprawy zgodności ich praw krajowych z decyzją ramową, a także stosowaniem europejskiego nakazu aresztowania. W trakcie sporządzania wersji roboczej sprawozdania Komisja uwzględni informacje dostarczone jej przez Państwa Członkowskie;*
 - *poparła dokonanie wczesnej praktycznej oceny stosowania europejskiego nakazu aresztowania oraz powiązanych z nim procedur przekazywania między Państwami Członkowskimi (np. w oparciu o dane statystyczne).*